

Список використаних джерел

1. Share of the population using the Internet, 2017, <https://ourworldindata.org/technology-adoption>.
2. Кіссінджер Г. Світовий порядок. Роздуми про характер націй в історичному контексті / пер. з англ. Надія Коваль. – К.: Наш формат, 2017. – 320 с.
3. Ожеван М.А. НомоехMachina. Філософські, культурологічні та політичні передумови формування конвергентного суспільства : монографія / М.А. Ожеван, Д.В. Дубов. – К.: НІСД, 2017. – 272 с.
4. Why Japanese Love Robots (And Americans Fear Them) // MIT Technology Review
<https://www.technologyreview.com/s/421187/why-japanese-love-robots-and-americans-fear-them/>
5. Executive Summary, World Robotics 2018, Industrial Robots, // <https://ifr.org/industrial-robots/statistics>.
6. Cashless Africa: Kenya's smash success with mobile money // <https://www.cnbc.com/2013/11/11/cashless-africa-kenyas-smash-success-with-mobile-money.html>

Фещенко В.М.

д.е.н., професор,

кафедра економічної теорії,

*ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»*

ЕВОЛЮЦІЯ МЕТОДОЛОГІЇ ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ: ЗНАЧЕННЯ ДЛЯ СЬОГОДЕННЯ

Ретроспективний погляд на розвиток економічної науки дає підстави для висновку, що кожній історичній епосі відповідає свій спосіб наукового мислення, методологічні підходи та інструментарій економічного аналізу. Цей висновок є справедливим і для економічних реалій сьогодення, а також наукових концепцій, покликаних осмислити суперечливі тенденції розвитку суспільства у ХХІ ст.

Сучасні соціально-економічні трансформації глобалізованого світу зумовлені третьою науково-технічною революцією і зростанням під її впливом ролі інформації та інформаційно-знанієвих ресурсів в економічних процесах. Саме в умовах глобальної інформатизації суспільства, формування «економіки знань», «мережевої економіки», «інформаційної економіки» тощо відбувається

становлення економічної аналітики - перспективного напрямку сучасної економічної науки, який базується на використанні методів економічного аналізу на основі високотехнологічних інформаційних ресурсів та знаннях щодо застосування комп'ютерних методів в економіці, обробки статистичної інформації, телекомунікаційних технологій тощо.

Разом з тим, дискутуючи навколо змістовного наповнення предметного поля економічної аналітики, її методології, динаміки та траєкторії розвитку в подальшій перспективі, слід пам'ятати, що цей напрям сучасної економічної науки тісно пов'язаний з попереднім розвитком світової економічної теорії, для якої завжди були притаманні елементи спадкоємності, послідовності й наступності у формулюванні економічних гіпотез, теорій та концепцій. В процесі еволюції останніх формувалися методологічні підходи, технологія досліджень, методологічний інструментарій економічного аналізу.

Видатний економіст ХХ-го ст. Й.А.Шумпетер у праці "Історія економічного аналізу"(1954) запропонував оригінальний підхід до дослідження становлення сучасної економічної теорії, сутність якого полягала в тому, що за основу аналізу було взято процес розвитку аналітичного апарату і методів дослідження економічних явищ та процесів. На цьому методологічному базисі вчений обґрунтував важливість звернення економістів до ретроспективних досліджень еволюції економічних процесів, підкреслюючи, що «для економічної теорії значно більшою мірою, ніж, наприклад, для фізики, справедливим є положення, що сучасні проблеми, методи і результати наукових досліджень не можуть бути повністю зрозумілими, якщо нам невідомо, як саме економісти прийшли до нинішнього способу мислення» [1, с. 7].

Спираючись на зазначене положення Й.А.Шумпетера, можна дійти висновку, що економічна теорія та історико-економічні науки, будучи тісно пов'язаними з розвитком філософської думки та методологією економічного аналізу, дозволяють здійснити більш глибокий теоретичний аналіз актуальних проблем сьогодення, спираючись на досвід розв'язання подібних проблем економістами минулих часів та використовуючи їхній аналітичний інструментарій.

Як відомо, вагомим результатом маржиналістської революції кінця ХІХ ст. стало використання принципово нової техніки економічного аналізу: широке застосування математики, граничного аналізу, функціонального методу економічних досліджень та методу математичного моделювання, диференціального числення тощо. Економічна наука зосередила зусилля на проблемах ефективності, оптимального розподілу ресурсів, суттєво змінивши предмет досліджень, характерний для класичної школи економічної науки. В свою чергу, кейнсіанська революція характеризувалася переорієнтацією економічної теорії на методологію макроаналізу та акцентом на проблеми факторів

економічного зростання, які не вивчалися представниками неокласики. Предметом економічного дослідження стали складні нерівноважні економічні системи та питання цілеспрямованого державного впливу на них через зміну ефективного попиту з метою досягнення повної зайнятості.

На такому підґрунті радикальних методологічних трансформацій відбувається розширення сфери аналізу науковців у різних напрямках: за рахунок більш широкого спектра досліджуваних проблем та персоніфікованих оцінок; на основі суттєвих змін у методології аналізу, переосмислення відомих подій і процесів; перегляду акцентів розроблюваної тематики на основі нових фактів та інформаційно-знанієвих ресурсів (що особливо характерно для сьогодення) тощо.

Сьогодні, в умовах поглиблення інформаційно-технологічної революції та зростання ролі інформації, інформаційних продуктів та технологій в економіці, економічна аналітика, ставлячи за мету глибоке осмислення суперечливих соціально-економічних процесів, поряд з використанням сучасних методів та інструментів економічного аналізу, породжених інформаційною епохою, має також спиратися на методологічні підходи та науковий інструментарій, розроблені попередніми напрямами і школами світової економічної думки. Можна погодитися з сучасним українським економістом А.О.Масловим, який стверджує, що у світовій економічній науці назріла потреба у розробці «нової економічної парадигми, створення нової методології осягнення суті сучасних змін в економічних процесах. На роль нової парадигми ...претендує..., і не безпідставно, інформаційна парадигма, яка в аналізі економічних процесів і явищ на перше місце поставила інформаційний фактор [2, с. 7].

Використовуючи креативні можливості останньої та сучасні методи прийняття управлінських рішень, а також теорію і техніку досліджень провідних економістів минулого, ми сподіваємося, що зможемо знайти ключі до проблем, які постали перед людством в умовах глобального розвитку.

Список використаних джерел

1. Шумпетер Й.А. История экономического анализа : В 3-х т. / Пер. с англ. под ред. В.С.Автономова. – СПб.: Экономическая школа, 2001. – Т. 1. – 494 с.
2. Маслов А.О. Інформаційна економіка: становлення, структура та теоретичне осмислення: монографія. – 2-ге вид., випр. і доп./ А.О.Маслов – К.: ВПЦ «Київський університет», 2016. – 512 с.